

CATECHISMUS ZONDAG 10

Ds. D. Chr. Overduin 20 maart 1988

Catechismus zondag 10

Schriftlezing : Genesis 22 : 1 - 18

Zingen : Psalm 91 : 1
 91 : 2
 108 : 1,2,3
 42 : 7

De 10e Zondag.

VRAAG 27: Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?

ANTWOORD: De almachtige en alom tegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van zijn vaderlijke hand ons toekomen.

VRAAG 28: Waartoe dient ons, dat wij weten, dat God alles geschapen heeft, en nog door zijn voorzienigheid onderhoudt?

ANTWOORD: Dat wij in allen tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles, dat ons nog toekomen kan, een goed toezicht hebben op onzen getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzo in zijn hand zijn, dat zij tegen zijn wil zich roeren, noch bewegen kunnen.

THEMA: VOORZIENIGHEID

1. WAT IS HET?

2. WAARTOE DIENT HET?

Dat heeft al wat stof doen opwaaien, geliefde gemeente, de voorzienigheid van God. En ik denk dat er weinig mensen zijn, die een stukje levensgeschiedenis en levenservaring hebben, die daar nooit over gedacht hebben. En dat is nog misschien heel voorzichtig gezegd. Je zou ook nog een stap verder kunnen gaan en zeggen: die daar nooit moeite mee gehad hebben. En misschien wel opstand en tegenstand tegen dat voorzienig bestel van God. Die dan, volgens de Catechismus, toch maar alles in Zijn hand heeft. Niet alleen de goede, maar ook de kwade dingen. Niet alleen de gezondheid, maar ook de ziekte. En om dan Vaders goede hand daarin te erkennen? Ja..... Het is ook enigszins te begrijpen dat wij juist als het gaat over Gods voorzienigheid, dat wij dan vaak zo vast lopen. Omdat, in de Schrift vraag je je ook af, wat is nu het werk van God en wat is nu het werk van de duivel, en van de goddeloze mens. Wat is nu de wil van God, en wat is nu de wil van de satan. Welk verband is er nu tussen God en de zonde. Tussen God en het concentratie-kamp. Tussen God en al die miljoenen die van honger sterven. Tussen God en de oorlog, dat satanisch gewelddadige.

Als je God daarbij tracht weg te denken, dan hou je niet anders dan de grootst mogelijke chaos over. Alleen maar reden om benauwd te zijn of te worden. Alleen maar reden om alles op alles te zetten om bepaalde dingen te voorkomen.

Als je God er wel bij betreft, dan de vraag: Ja, maar de Heere kan toch niet aangewreven worden, verzocht worden met het kwade? Wij leren toch ook dat de Heere God niet de Auteur van de zonde is. Dat kan niet. En als je dan God er dus wel in betreft, en je probeert in alles de zin te ontdekken van de dingen die je overkomen, en je stapt dan het huis binnen waar dat kleine kind kaal en ziek, doodziek op haar bedje ligt te woelen. Voor wie geen beterschap meer mogelijk is. Of je ziet die jongeman of die

CATECHISMUS ZONDAG 10

jongevrouw die nog aan het begin van een groot stuk van hun leven stonden, en opeens slaat er iets toe, geknakt voorgoed.

Wie doet dat nu?

Job zei: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd. Deed de Heere dat of deed de duivel dat, en die moorddadige bendes die hem van alles beroofden? En die stormwind die door de satan aangewakkerd werd om het huis omver te blazen waar zijn kinderen verjaardag vierden, allemaal dood. Wie deed dat nu?

En die vrouw die 18 jaren krank was geweest, zodat ze helemaal krom en neergebogen haar weg ging. En Jezus riep haar en zei: "Vrouw, ge zijt verlost van uw krankheid", en Hij legde Zijn hand op haar. En de mensen waren boos omdat Hij het op de sabbat gedaan had, maar toen zei Hij: "Moest deze, die een dochter Abrahams is, en die nu al 18 jaar door de satan gebonden werd, moest die niet op de dag van de sabbat bevrijd worden?" Dan zegt de Heere dat de satan dat gedaan heeft.

Je leest ook als er een vreselijke storm komt op zee die het schip, waar Jezus en Zijn discipelen zich in bevinden, tracht te doen vergaan, dat Jezus opstaat en de wind bestraft. En dat is een heel sterk woord, en het betekent dat Jezus toornst tegen de wind. Hij ziet daar niet Gods Vaderlijke hand in, maar Hij ziet daarin het blazen van de vorst der duisternis die een eind tracht te maken aan hun leven. En inzonderheid aan het leven van de Heere Jezus Christus.

Ik noem maar enkele dingen om ons tot het besef te brengen hoe klein en hoe nietig wij zijn. Ik moet ook eerlijk zeggen dat ik daar zelf persoonlijk heel veel mee bezig ben geweest. En allerlei geschriften, van oud tot heel jong, heb gelezen om te kijken of ik een antwoord kon vinden. En, ik heb daarover ook veel twijfel en aanvechtingen gehad. Omdat, als ik mensen hoorde spreken hoe alles zo klopt en zo gaat, en die overal de bedoeling van achterkwamen, al was het dan soms achteraf, maar dat er opeens een licht opging. Mensen die als ze wat nodig hadden, dan kregen ze het per ommegaande. Of dat het nu iets geestelijks of iets materieels was, maar ze kregen het op de meest wonderlijke manieren. En dan voelde ik dat altijd aan, voor mezelf tenminste: 'Ik begrijp het niet'. Want ik ken ook mensen die het ook zo hard nodig hadden, en er kwam niets. Die moesten het maar op de lat kopen of zo. Of die moesten in de ellende..... En dan kan het zo worden dat je in je hart een zekere afweer zelfs er tegen krijgt, als mensen er zo makkelijk over praten. En dat je denkt: Nee hoor.

Dan loop je ook weer gevaar. Dan loop je dit gevaar dat je juist het 'niet weten', dat je dat weer tot een soort embleem maakt, een herkenningsteken van je leven. Daar kom je ook weer niet mee uit.

Dan is daar het oude en het nieuwe Testament. Dat heeft mij ook vaak bezig gehouden. Als je nu het oude Testament leest, en je leest dan al die dingen die daar gebeurt zijn. Al dat oorlogsrumoer en al die dingen. Hele volken, van de zuigeling tot de grijsaard, die van de aarde verdelgd worden. En dan in het nieuwe Testament dan lees je dat Jezus zegt: "Steek je zwaard in je schede".

Niet dat de overheid geen taak heeft, daar gaat het even niet om. Maar het is net alsof er een andere geest ademt. "Wreekt uzelfen niet beminden. Want Hij heeft gezegd: Mij

CATECHISMUS ZONDAG 10

komt de wraak toe, Ik zal het vergelden". Je kunt je toch niet indenken dat in het nieuwe Testament de Heere zou zeggen: Als jullie de baas worden dan moet je alle mensen die niet geloven, die moet je uitroeien. Je moet alle Roomse mensen uitroeien, je moet de Mohammedanen uitroeien. Dat kun je je niet indenken. Eigenlijk kom je nergens iets tegen van die aspiraties. Ook bij de apostelen niet, om een soort club te vormen die bezig is, of op weg is om de macht over te nemen, hetzij in de staat of in de kerk, dat vindt je niet. Je vindt geen oproepen tot organisaties met een bepaald stempel van Christelijk. Om zo een blok te vormen tegenover al die andere mensen die niet geloven. En dan zit je zo in gedachten te vergelijken, en dan schiet die oude naam van Marcion uit de vroege kerkgeschiedenis je te binnen, die kon er ook niet uitkomen. Die zei: Ja, maar, je moet het heel anders bekijken. Die God van het oude Testament, dat is de kwade God. Dat is de Demiurch, dat is die God die oog om oog en tand om tand. Dat is die Schepper-God. Maar er is een andere God, die wordt ons in het nieuwe Testament bekend gemaakt. Dat is de God van de Heere Jezus, en van Paulus. Die is Liefde, die is heel anders. Dus die schrapte eigenlijk zo'n beetje het hele oude Testament. En in het nieuwe Testament stonden er ook nog stukken waar hij van zei: Nee, hier is Paulus in de war, hier heeft hij het weer over die oud-Testamentische God, maar niet over die nieuw-Testamentische God die liefde is.

Ik stel het een beetje kinderlijk voor. Maar je kunt merken dat die man, die heeft met dat probleem geworsteld. Die heeft er mee geworsteld.

Berkhof schreef lang geleden: Marcion, zegt hij, was een van de weinigen die Paulus begreep, en hij begreep hem nog verkeerd.

Ja, ik kan me wel indenken die gedachtenloop van die mensen bij die worsteling om, enerzijds dat onverklaarbare, dat onverteerbare, en anderzijds, de liefde Gods, zegt Paulus, die verschenen is aan alle mensen. Het Licht dat verlicht een iegelijk mens die in de wereld komt.

Nu zou ik - maar ik heb dat denk ik wel eens eerder gedaan, hoe ouder je wordt hoe meer vergeet je natuurlijk - daar op al die dingen in kunnen gaan. Ook een bepaalde ontwikkeling in je persoonlijke leven, hoewel dat geen maatstaf hoeft te zijn, maar ik bedoel nu vanuit het Woord. Dat is in de prediking meerdere malen doorgeklonken. Ik denk ook verleden jaar, of eer-verleden jaar, toen ik in mijn vakantie daar nogal wat tijd voor had, om daar nog eens in alle rust over te denken. Toen heb ik ook gewezen op het spreken van God, dat zijn diepste kern vindt in Jezus Christus. Hoewel dat in die oude bedeling óók het spreken Gods is, in die tijd, in Zijn rechtvaardigheid, in Zijn straffende gerechtigheid. Maar in deze laatste dagen heeft God tot ons gesproken door Zijn Zoon.

En weet je wat de Heere mij ook heeft laten zien?

De Heere heeft mij laten zien dat de mens van alle tijden, maar inzonderheid de mens van deze laatste eeuw zo hoog op een voetstuk staat, dat er allerm minst ruimte is om te spreken dat wij aan dood en verdoemenis onderworpen zijn. De mens is hoe langer hoe meer openbaar geworden als de mens in verzet. In de ontkenning van God.

Van sommigen weet je al van te voren, als ik dit of dat zeg, dan hoef ik al niet eens meer verder te praten. Want dan zeggen ze bij voorbaat al: Hou dat maar. Als dat waar is, als dat de leer van de profeten en de apostelen is hoef je met mij niet meer te praten. Dat is

CATECHISMUS ZONDAG 10

ook iets kenmerkends van de mens, de mondige mens die zegt: "Nee, absoluut niet! Absoluut niet! Je wilt toch niet spreken van schuld en zonde als er zoveel miljoenen mensen in nood zijn? Dat zit hem in onze economie. Dat zit hem hierin, dat zit hem daarin. Maar dat kun je toch niet in verband brengen met God. Zo'n God hoef ik niet".

Als je dan zegt: "Ja maar hoe zou jij dan God, díe God, kunnen aanbidden. Die in een betoning van Zijn rechtvaardigheid mensen, om hun eigen zonden en schuld weliswaar, voor eeuwig buiten sluit?" Dan worden de mensen helemaal boos. Dan zeggen ze: Dat is onrechtvaardig, dat is gemeen. Goed, als je straf verdient, dan moet je die straf maar krijgen. Maar dat betekent niet dat je maar altijd buiten gesloten bent. "Waar weinig is en knersing der tanden". Als God zo is, dan hoeft het van mij niet meer.

Voel je, daar werkt de theologie ook aan mee. De geleerden van deze tijd. Godgeleerden, niet door God geleerd. Ze zeggen: We zitten, sinds de dagen van Calvijn in het bijzonder, in het ellendige parket dat we allemaal een soort gefrustreerdheid over ons hebben vanwege de zonde. Erfzonde, dadelijke zonde. Maar dat is schromelijk overdreven. Daar moeten wij van bevrijd worden, van dat idee. Je moet ook niet denken dat Jezus Christus daarom gekomen is, om voor die zonden te betalen. Zonden is geen doem, iets wat óver ons gekomen is, maar het is een daad, dat doen we zelf, of we doen het niet. Maar wij moeten van die frustratie af. Zo erg is het toch niet? Je kunt altijd wel over zonde praten en over dit en over dat. En dan maakt men vaak weer een karikatuur van de Bijbelse prediking. En die mensen werken daar van harte aan mee om te bewerken: Je moet er je hoofd niet bij neerleggen, je moet jezelf er niet bij neerleggen, ben je helemaal niet goed. Nu ja, je hebt dingen verkeerd....., natuurlijk, ik ook. Maar dat moet je niet in verband brengen met een eeuwig oordeel en al die toestanden meer.

Die Hilversumse pater die zei met een glimlach, een knipoogje naar de journalist, nou ja, hij mocht het niet zo hard zeggen, maar, van een hel, nee, daar hoef je niet bang voor te zijn hoor. Daar hoef je niet bang voor te zijn. Alsof hij zeggen wilde: wij knappe theologisch geschoolde mensen, we zijn er wel achter gekomen dat dat niet waar is. Dat kan niet. Dat berust bij de voorstellingen van die tijd. Nu, Jezus was ook een Kind van Zijn tijd. Ja, en in die tijd, en niet nu. Als Jezus nu geleefd had dan zou Hij zeggen: "Nee mensen, zo is het niet, dat moet je niet denken".

Voel je hoe op alle mogelijke manieren dat gif als het ware zich verspreid. En van boven en van onderen af opdringt. Om de ernst van het Woord te ontkrachten en er een andere ernst voor in de plaats te brengen.

Nu, in het midden van dat alles zitten wij nu. De een is er meer bij betrokken als de ander, maar het zou best kunnen zijn, jongelui, als je er nu nog niet bij betrokken bent, dat je op een gegeven ogenblik in je leven er opeens middenin zit. "Waarom dit en waarom dat". Net als die Asaf die, met al zijn kracht, die Godsregering overdacht. Maar het was een stuk dat in zijn oog, hem moeilijk viel en veel te hoog. Want ja, als wij nu een ziekte krijgen, dan heb je al een leven achter je. Maar als jouw kind en mijn kind....., wat moet je dan? Zo kun je er opeens middenin zitten.

En toch was het mijn begeerte om nu zijdelings bepaalde lijnen wel te trekken en te noemen, en dat heb ik al gedaan min of meer, maar niet die kant uit te gaan, want ik

CATECHISMUS ZONDAG 10

heb gezien dat daar voor mezelf, dat daarin ook een verzoeking is, waarbij de twijfel en het ongeloof, soms, als het wáre naar voren komen, terwijl het het ón-ware is. Die kant wil ik dus niet uit, mag ik niet uit. Maar tegelijkertijd voel ik aan, ik kan ook geen antwoord geven op al die vragen. En op al die dingen die in onze gedachten en in ons hart kunnen opkomen. Kan ik ook niet.

Wat dan?

Nu, dat zullen we merken, hoop ik, bij de uitleg van de Zondag. Dat is altijd maar een zeer beperkte uitleg, dat begrijpt u wel. Elke keer zo maar een heel klein stukje.

Voorzienigheid, wat is dat?

Dat woordje 'voorzienigheid' staat in die vorm niet in de Bijbel. Dat weten we wel misschien, en anders weten we het nu. Het staat zo niet in de Bijbel, 'de voorzienigheid'. Op het eerste gehoor dan zou je denken aan, voorzienigheid, ja, wat betekent dat nu? Het is een ouderwets woord, maar het lijkt me zoiets als 'iets van te voren zien'. Zoals sommige mensen, die hebben iets wat ze van te voren al aan voelen komen. En dat is nog maar heel zwak. Maar zo zou het dan bij God in het groot zijn. God weet alles van te voren, want Hij ziet al miljoenen jaren vooruit.

Dat zou je op het eerste gehoor zeggen.

Maar, dat betekent het toch niet!

Om tot de oorsprong van dat begrip of dat woord 'voorzienigheid' te komen, hebben wij horen lezen uit Genesis 22. Daar heeft Abraham gezegd: De Heere zal Zichzelf een Lam ten brandoffer 'voorzien', mijn zoon.

Verleden week zondagmiddag, heeft mijn vader dat nog aangehaald, meen ik, toen het over de liefde ging. Het onbegrijpelijke van het geloof. Ik wilde dat nu weer aanhalen, zonder die geschiedenis van woord tot woord te overdenken. Want daar zitten wij nu precies in het hart van de zaak.

En wel, dit punt: Abraham kreeg een onmogelijke opdracht, dat weten wij, en toch, Abraham gaat, door het geloof.

Maar nu is het zo nodig om nu eens echt te mogen onderscheiden, welk geloof? Wat gelooft Abraham nu. Welke liefde is er in zijn hart tot die God, Die met zo'n opdracht bij hem komt.

Is dat iets geweest van, nu ja, wat God zegt dat moet gebeuren, afgelopen, basta! Ik denk dat dat een godsdienstig fanatisme is geweest, als, zoals het ook wel in Nederland gebeurd is, dat mensen hun kind hebben geofferd omdat ze zeiden dat God opdracht had gegeven om dat kind ten offer te brengen. Die mensen werden naar een inrichting gebracht. Men noemde dat godsdienstwaanzin. En het is heel triest uiteraard als je daar over gaat denken.

Maar welk geloof, dat bleef bij mij haken, in welk geloof en in wat voor liefde heeft Abraham dit gedaan. Heeft hij het gedaan: Het zal zo wel moeten wezen? En wat God zegt, of het kan of niet kan, of het goed of kwaad is dat is even vers twee, maar dat zal en moet gebeuren? Nee. Het was niet de blinde gehoorzaamheid van een computer of van een robot. Het was niet iets geprogrammeerds. Maar Abrahams geloof hield dit in: Toen die jongen vroeg, vader, hier is het hout en het vuur, maar waar is het lam? Toen zei vader niet, dat ben jij. Oh jongen, dat ben jij. Ik moet jou offeren en ik kan niet anders. God heeft het gezegd. Toen zei Abraham: "Mijn zoon, God zal Zichzelf een lam

CATECHISMUS ZONDAG 10

ten brandoffer voorzien".

Dat is de kern van die worsteling, van die zielestrijd, om dat nu te geloven. Dat God niet die jongen, maar Zelf een lam ten brandoffer zou schenken. Abraham geloofde dus eigenlijk tegen God in. Zoals God het zei, dan zou het er toch hier op neer komen dat Izak geslacht en verbrand moest worden. Maar het geloof dat zich vastklampt aan de belofte, "In Izak zal u het Zaad gezegend, genoemd worden". Dat geloof zegt: God zal het voorzien. God zal er in voorzien.

Voel je dat als Abraham dat woord gebruikt, en later dat spreekwoord, 'op de berg van de Heere zal het voorzien worden', dan bedoelt hij daar niet simpelweg mee een soort 'voorwetenschap'. Dat God van te voren het allemaal geweten heeft, gezien heeft.

Maar hij bedoelt er mee dat God erin zal voorzien.

Waarin?

In een lam ten brandoffer.

In een slachtoffer.

In een vervanging.

In ieder geval zo, hij twijfelt niet.

Hij gelooft niet in de dood.

Hij gelooft niet in het einde.

Hij gelooft zelfs dat God machtig is die jongen uit de as terug te geven, zo groot is God.

En de liefde van zijn hart tot de God des levens doet hem gehoorzamen.

Maar de weg van die gehoorzaamheid bewandelt hij in dat geloof: God zal het doen. En daar gaat hij mee door tot het einde.

Wij zijn geneigd om te roepen: Stop nu maar, stop nu maar. God weet wel hoe het bij je ligt. Dat zijn wij geneigd. Maar God doet het Zelf: "Hou op. Hou op Abraham". Want als je nu doorgaat, en je gaat echt slachten, is het dan wel waar wat je zei: "God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien."

Diep ingrijpend.

En toch is dat het centrum van de voorzienigheid.

Al het andere is bijkomend. Ik durf niet te zeggen bijzaak. Maar toch, het centrum van alles is het Lam. Het Lam Gods dat de zonde der wereld wegdroeg.

Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?

Die inzonderheid - want het gaat over God de Vader - aan God de Vader wordt toegeschreven.

En let nu wel op: De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods. De voorzienigheid is niet God zelf. Hoewel God en Zijn daden, als het ware, Eén zijn, maar ik waarschuw alleen daar maar tegen: Hitler had het ook over 'de voorzienigheid'. En zo heb je mensen die hebben het over de 'hemel' en over 'de voorzienigheid', maar dat is niet goed. Nee, je kunt de Heere God niet opsluiten in Zijn voorzienigheid, daar is Hij veel te groot voor. Nee, het is een almachtige en overal tegenwoordige kracht Gods.

En nu het hart van de zaak:

"Waardoor Hij, Die in een Lam ten brandoffer heeft voorzien, omwille van dat Lam, hemel en aarde die Hij geschapen heeft, omwille van het Lam, dat Hij die hemel en die aarde niet heeft losgelaten. Niet aan een blinde razernij heeft overgegeven, als een planeetje in een koud heelal. Maar dat die Vader en God,

CATECHISMUS ZONDAG 10

Die almachtige, Die Zijn kracht heeft geopenbaard in Christus Jezus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods, doorgaat met de onderhouding van die hemel en die aarde, en met de regering van hemel en aarde met Zijn hand. Op zulk een wijze, dat ondanks alles, loof, bomen, gras, kruiden, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoe, alle dingen, niet bij geval, toevallig, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekome."

Dan zitten we gelijk midden in het probleem. "Van Zijn Vaderlijke hand ons toekome". Al die opsommingen die het hele leven in de natuur en in de mensenlevens, als het ware, weergeven, dat alles wat er is komt ons van Zijn Vaderlijke hand toe. Waar blijf je dan met al die ontbindende en vernietigende werkingen? Waarom staat hier niets in van de duivel? Tja, deze mensen hadden alle reden om wel tien keer over de duivel te spreken. Want in de tijd van de Catechismus werden duizenden mensen, jonge en oudere op brandstapels verbrand, gewurgd, op de pijnbank gelegd, geradbraakt. Dan kun je niet zeggen dat Vader dat doet. Was dat niet de anti-christ? Was dat niet de satan?

Net zoals hij die storm op zee, en bij Job tegen het huis liet blazen, en die vrouw ziek maakte? Moeten we niet veel meer die kant uit denken? Aan die geestelijke boosheden in de lucht, die ons leven ruïneren?

Ja, ik ben het er mee eens als u dat zegt, ik ben het er mee eens. Geef hem maar gerust de schuld, die boze vorst, die 'mensenmoorder' staat er, van den beginne. Die overste dezer wereld.

Nu dan, dan kun je toch niet meer van die Vaderlijke hand spreken? Dan hoef je toch niet te zeggen dat Vader je even een vreselijke ziekte onder de leden stuurt, of je kinderen? Of dat Hij daar zo iemand laat verongelukken? Dat kun je dan toch niet zeggen? Dan is dat toch de duivel? Ja, dat is ergens zo. Ik denk dat wij niet genoeg kunnen beseffen hoe groot de werking en de verwoesting is die de vorst der duisternis in de schepping en onder de mensenkinderen aanricht.

Maar hoe is het nu met ons? Want nu komt de vraag, hoe onbegrijpelijk ook, Abraham, hoe onbegrijpelijk ook: Mensenkind, wie geloof je nu dat de Baas is? Nu gaat het er even niet om wie het DOET, maar wie is de Baas? Wie zit boven alles? Zou het dan toch niet een mistroostige zaak zijn als we alleen maar zouden zeggen: Dat is allemaal de duivel. En we hebben gelijk. Maar als we niet in het oog en in het hart zouden krijgen: God de Heere regeert, dat de volken beven. Want als we dat niet in het hart ontvangen, wat blijft er dan anders over dan wanhoop en verbittering en opstand tegenover die satan die zoveel kapot gemaakt heeft? En hebben wij er dan nog erg in dat we hem toe zijn gevallen in het Paradijs?

U voelt, er is alle reden in de Schrift om te denken aan de duivelse werkingen, overal. In ons en om ons. Maar als dat ALLES is, wat is het dan troosteloos. Al projecteren we het dan nog zo mooi op die leugenaar, die helse geest, wat is het dan troosteloos.

Daarom MOET ik zeggen, geef hem de schuld. Die God vreest, oh, je kunt er niet te klein van denken, niet te groot van denken, zou je haast zeggen, over wat die satan allemaal uitvoert. Je kunt ook niet denken wie je zelf bent: Hem toegevallen. Maar ik moet toch zeggen: Als je achter dat alles niet de Vaderlijke hand Gods ziet, dan is het toch armoedig. Dan zit er toch weinig perspectief in. Want dan zeg ik, of dan vraag ik:

CATECHISMUS ZONDAG 10

Nu goed, en verder? En verder dan? Is dat alles? Dat kan niet alles zijn. Daarom is het zo groot. En ik kan het niet maken, voor mezelf niet en voor jullie niet, ik denk dat dat een heel persoonlijk iets is als je er midden in zit, wat God alleen kan geven. Want dan zeg ik, Job had toch gelijk toen hij zei: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd. Want dan ben je niet klaar om te zeggen: Ja Job, dat heeft de Heere niet gedaan, de Heere heeft het alleen maar toegelaten. Is dat minder erg voor ons menselijk gevoel, dat God het alleen maar toegelaten heeft, en afzijdig er naast staat? Nee, Gods Vaderlijke hand heb ik nodig te zien, anders dan word ik gek. Anders.... Ja, wat anders, wat anders? Ik weet het niet. Ik raak er helemaal van in de war als ik daar aan denk. Dan zie ik alleen maar wanhoop, duisternis.

Ja, jouw en mijn leven kan ook ondersteboven gaan. Al onze verwachtingen en idealen, alles. Ben je er dan uit als je alleen maar weet: De duivel. Of kom je er eigenlijk pas uit met die Vaderlijke hand. Ja, maar maken we dan van God niet een Tiran? Klopt dat dan wel met Zijn liefde?

Wat weten wij van liefde? Wat weten wij daar nu van? Ik ben steeds meer naar die kant gedrongen - dat kan ik niet in den brede verhalen uiteraard, maar die kant - o God, het is hier een groot krankzinnigengesticht op aarde. Zo noemt Kohlbrugge de hele wereld. En een ziekenhuis. Er gaat voortdurend een geschreeuw op om hulp, en een gevloek in verbittering tegen het lot. En ik voel, en ik geloof, wij hebben het alles over ons gehaald, zelf, zelf!. Dat we aan al die dingen onderworpen zijn. Want dat die satan zo maar binnen kan huppelen, in en uit, dat is mijn schuld. Want ik heb God verlaten.

Maar voor mij is dit blijven hangen: En verder? En verder? Mag je achter die satansklaauw, boven die zwarte handen van jezelf en van de duivel, boven je zieke, geschonden leven, boven je dodelijke krankheid, die we allemaal aan onszelf te danken hebben, mag je daar nu iets zien van Gods vaderlijke hand? Waarbij zelfs de duivel die we zijn toegefallen, zonde, die we zijn en die we doen, mee moeten werken ten goede. Op een voor ons onbegrijpelijke, wonderbaarlijke wijze.

En dan zeg ik: Dat kan ik niet begrijpen, ik kan dat niet uitleggen.

Maar wel zie ik daar het geheim liggen.

Het geheim in de ondergang.

Een geheim dat groter is dan de ondergang.

Groter dan mijn ziekte en dan mijn dood.

Groter dan oorlog en vrede.

Groter dan honger en ellende, God!

Groter dan de duivel, God!

En dan kom ik uit bij dat centrum. Niet alsof God de details laat gaan en uit het oog verliest, die kant wil ik ook niet uit. Zoals iemand die de grote lijnen tekent en de rest daar bemoeit Hij zich niet eens mee. In bepaalde gevallen is dat heel verstandig hoor, in het leven hier op aarde. Want als je teveel in de details blijft zitten kom je er nooit meer uit, grote lijnen. Maar ik durf toch niet te zeggen dat God buiten de details en gebeurtenissen van ons alledaagse leven staat. Dat durf ik niet te zeggen.

Maar, HOE is God daar dan bij? En dan moet ik uitkomen op Golgotha. "God zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien". Op die dag sterven er ook mensen. Op die dag hebben er ook kinderen met een laatste stuip de adem uitgeblazen. Op die dag

CATECHISMUS ZONDAG 10

hebben ook mensen liggen worstelen met de dood. In Palestina en in het hele Romeinse rijk ging alles door. En toch, daar op Golgotha voorzag God in de allergrootste nood van ons, dat we God kwijt zijn. En dat we onder Zijn oordeel zijn. In die allergrootste nood heeft God Zijn eigen Kind verlaten. Dat Lam. En dat heeft nu te maken met alles. Met Gods voorzienigheid.

In dat licht, als het ware, mogen we nu ook de rest zien. Die ongelukkige moeder die op die dag weer naar huis toe sukkelt met haar ongelukkige kind. Die man die daar elke dag aan de schone poort zit, in de Handelingen. Langs wie dat allemaal maar heen gaat blijikbaar. Hij heeft nog nooit in zijn hart gehad om te zeggen: "Heere, mag ik ook eens aan de beurt komen. Er worden zoveel mensen beter gemaakt, maar ik niet". Dat is juist het wondervolle. Daar moeten we eigenlijk ons leven in afspiegelen.

Ja, ja, de moordenaar gaat toch wel dood en die andere ook. Maar die ene slaat zijn ogen op in het Paradijs. Die mensen gaan allemaal weer naar huis, en ze vinden hetzelfde akkertje weer terug, en dezelfde mopperige vrouw of man, of ondeugende kind, en noem maar op. Sommigen slaan op hun borsten en zeggen: "Hij was Gods Zoon". Dat is eigenlijk het hart van Gods voorzienigheid. Dat God in ALLE nood, in de diepste nood, mijn Redder is geweest van de eeuwige dood, van het oordeel. Zodat wat er ook aan spaanders vliegt, maar dat kan nooit meer stuk. Niets zal kunnen scheiden van Zijn liefde.

Nu mag je als je de bomen ziet, je kinderen ziet in de wieg, dan hoef je niet zo meewarig, alleen maar meewarig te kijken, 'dat is weer een kind.....'. Het is zeker waar, het is zeker waar. Het is niet te beschrijven hoe erg dat dat is, dat wij kinderen des toorns zijn gelijk alle anderen. Maar nu mag je, en God geve het, er dwars doorheen kijken. En daar zie je die Vaderlijke hand. Die vaderlijke hand, die de hand van Zijn eigen Kind losliet, en jouw rechterhand wilde vatten.

Nu komt er plaats voor het wonder, het wonder.

Niet het begrijpen, 'waarom moet die man nu net wegvallen, waarom die vrouw, waarom dat kind'.

Ook niet, 'ja, maar dat heeft niets met God te maken, dat is de duivel die dat doet'. Dus God staat er maar bij te kijken?

Er is geen oplossing voor die vraag.

Er is wel ÉÉN antwoord, ook voor dat stervende kind: "God heeft Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien".

"Kind, zullen we daarom bidden en daarop zinken?" Gij, wier leven getekend is soms door de tegenheer en de smart.

Zullen we dat elkaar noemen: 'Ja maar toch, onder u is niet de hel, maar eeuwige armen zijn onder u'.

God heeft voorzien.

Laat dat het middelpunt mogen zijn als we met elkaar zondag 10 behandelen: Jezus Christus en Die gekruisigd.

AMEN